

Beskæftigelses ministeriet

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Ved Stranden 8
1061 København K
Tlf. 72 20 50 00
Fax 33 12 13 78
bm@bm.dk
www.bm.dk
SE-nr. 10 17 27 48

Beskæftigelsesministeriets høringssvar vedrørende lovforslag om røgfri miljøer

2. februar 2007

Under henvisning til høring af 12. januar 2007 vedrørende forslag til lov om røgfri miljøer fremsendes hermed bemærkninger vedrørende lovforslaget fra Beskæftigelsesministeriets ressort, idet Juridisk, Arbejdsretligt og Internationalt Center har indsamlet de afgivne høringssvar på ministerområdet.

Vores sag
609-0069

Det kan oplyses, at **Arbejdsmarkedsstyrelsen** ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Arbejdsdirektoratet anfører:

”Arbejdsdirektoratet har følgende bemærkninger til lovforslaget.

Til § 1. Det fremgår af lovforslaget, at lovens formål er at forebygge, at nogen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.

Dette gøres ved som udgangspunkt at forbyde rygning på indendørs arbejdspladser, jf. lovforslagets § 2, stk. 1. Der er dog i lovforslaget undtagelser fra dette rygeforbud, fx i små værtshuse, jf. lovforslagets § 16.

Ledige, som skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet (som modydelse for at modtage offentlige ydelser), skal kunne og ville overtage rimeligt arbejde. Arbejde, der udføres inden for rammerne af gældende lovgivning er rimeligt, selv om der er forhold ved arbejdet, som den ledige ikke bryder sig om.

Den ledige vil derfor ikke med henvisning til § 1 kunne afslå at arbejde på små indendørs værtshuse, hvor der ryges, jf. § 16.

Den ledige vil dog have en gyldig grund til at afslå arbejde på små værtshuse, hvis pågældende har en lægeerklæring, der fastslår, at pågældende af helbredsmæssige årsager ikke kan tåle at arbejde i lokaler, hvor der ryges.

Der henvises til Beskæftigelsesministerens besvarelse af spørgsmål nr. 65 af 15. januar 2007 fra Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg (Alm. del).

IM KMSU J.nr.
2006-1433 - 265
07 FEB. 2007

Til § 2, stk. 1. Det fremgår af lovforslaget, at det ikke er tilladt at ryge på indendørs arbejdspladser, jf. dog stk. 2 og 3.

Arbejdsdirektoratet foreslår, at der i § 2 kommer til at stå, ”jf. dog stk. 2 og 3 og § 16.” Hermed gøres de små værtshuse og lignende til arbejdspladser, der er undtaget det generelle forbud.

Til § 2, stk. 5. Det fremgår af lovforslagets § 2, stk. 5, at en lønmodtager, der udsættes for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, fordi denne har fremsat krav om røgfrit miljø på arbejdspladsen i henhold til stk. 1, kan tilkendes en godtgørelse. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det, at alle former for ufordelagtig behandling, der er begrundet i ønsket om et røgfrit miljø, er omfattet.

Det er uklart, hvad der helt præcist ligger i ”krav om røgfrit miljø”.

Arbejdsdirektoratet foreslår, at det præciseres, hvad der menes med krav om røgfrit miljø. Er der alene tale om, at der kan fremsættes krav om, at loven overholdes på arbejdspladsen, eller er der også tale om, at der kan fremsættes krav om, at SU behandler et forslag om, at en arbejdsplads, hvor der må ryges, jf. lovforslagets § 2, stk. 2 og 3 og § 16, gøres til en røgfri arbejdsplads, jf. § 2, stk. 1.

Arbejdsdirektoratet foreslår endvidere, at det præciseres i bemærkningerne, at en lønmodtager ikke uden konsekvenser for arbejdsløshedsdagpengene eller kontanthjælpen kan opsigte et arbejde med den begrundelse, at arbejdsgiveren ikke overholder loven, men at lønmodtageren derimod vil kunne nægte at udføre arbejde, der strider mod loven, uden at miste kravet på løn.

Afskediges lønmodtageren, alene fordi pågældende har fremsat krav om røgfrit miljø i overensstemmelse med loven, vil dette ikke få konsekvenser for pågældendes arbejdsløshedsdagpenge eller kontanthjælp.

Generelt mangler der i øvrigt i bestemmelsen regler om, hvem der skal føre og afgøre sager (hhv. håndhæve afgørelser i sager) om godtgørelse samt om godtgørelsens størrelse.

Til § 9, stk. 2. Det fremgår af bestemmelsen, at det vil være tilladt at ryge uden for den eksterne arbejdskrafts arbejdstider.

Arbejdsdirektoratet foreslår, at det i bemærkningerne til bestemmelsen præciseres, at det ikke vil være tilladt at ryge i den tid, den eksterne arbejdskraft er på arbejde. Således tages der højde for arbejde, der ligger ud over den eksterne arbejdskrafts arbejdstid, dvs. for over- eller merarbejde.

Til § 23. Det foreslås, at de, som har ansvaret for, at loven overholdes, kan straffes med bøde, hvis de tilsidesætter deres ansvar.”

Arbejdstilsynet anfører:

”Arbejdstilsynet har følgende bemærkninger til lovforslaget:

1. Bemærkninger til lovtæksten

Arbejdstilsynet finder, at det bør fremgå af selve lovtæksten til rygeloven, hvordan de enkelte tilsynsmyndigheder (Søfartsstyrelsen, Statens Luftfartsvæsen, Energistyrelsen og Arbejdstilsynet) skal reagere ved overtrædelse af reglerne.

Arbejdstilsynet finder ikke, at de eksplicitte bestemmelser i arbejdsmiljøloven om, at Arbejdstilsynet kan reagere med påbud, forbud, og i visse særlige tilfælde med administrative bøder ved overtrædelse af arbejdsmiljøreglerne, kan ”overføres” til rygeloven. Der bør derfor indsættes en selvstændig hjemmel i rygeloven om, hvorledes tilsynsmyndighederne skal reagere ved overtrædelse af rygereglerne.

2. Bemærkninger til lovforslagets bemærkninger

Arbejdstilsynet finder, at 6. og 7. afsnit i lovforslagets bemærkninger til § 17 (Starter med : ”Arbejdstilsynet kan i medfør af arbejdsmiljøloven.....) bør udgå.

Dette skyldes, at teksten kan foranledige nogen til at tro, at de beskrevne reaktionsmåder er en beskrivelse af, hvorledes Arbejdstilsynet vil reagere ved overtrædelse af rygereglerne. De to afsnit beskriver alene Arbejdstilsynets reaktionsmuligheder efter Arbejdsmiljølovens bestemmelser – jf. ovenfor.

3. Generelle bemærkninger

Arbejdstilsynet finder, at det vil være hensigtsmæssigt, at de regler, som Indenrigs- og sundhedsministeriet fastsætter om reaktioner i forhold til overtrædelse af reglerne i rygeloven, bliver ens for alle tilsynsmyndigheder.”

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø anfører:

”I kapitel 1 § 1 opstilles et klart formål og de klare hensigter: ”1. at forebygge sundhedsskadelige effekter af passiv rygning samt 2. at forebygge, at nogen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning.”

I det følgende vil der blive taget stilling til, om disse klare hensigter vil blive opfyldt.

I kapitel 1 § 1, stk 2 anføres at "Den enkelte arbejdsplads kan bestemme, at det er tilladt at ryge i arbejdslokaler, der alene tjener som arbejdsplads for én person. Rygning skal i givet fald foregå på en sådan måde, at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning."

På grundlag af undersøgelser kan der konstateres, at det i disse tilfælde vil være vanskeligt at forhindre, at røgforurenede luft fra de lokaler, hvori de kan ryges, spredes til andre rum. Spredningen kan foregå ved åbning af døre, ved utætte døre og gennem fælles ventilationsanlæg. Såfremt spredning til andre lokaler skal forhindres, kræver det særskilt ventilation fra lokaler, hvor der ryges; og at ventilationsluft ikke sendes tilbage i bygningen. Endvidere vil andre medarbejdere kunne blive udsat for passiv rygning ved ærinder. Med den nuværende lovtekst vil det i mange tilfælde være tvivlsomt, om lovens hensigter vil blive opfyldt. For at det vil kunne ske, bør det kræves, at der findes klare retningslinier for, hvorledes adskillelsen mellem rum, hvori der ryges, og andre rum skal være. Endvidere kan der forventes at opstå mange situationer med modsætninger. Man kan blot nævne som ét tilfælde, hvor en chef ryger i eget kontor, hvor sekretæren skal hente eller bringe noget eller drøfte opgaver. Sekretæren vil herved blive udsat for røgforurenede luft, og det vil antageligt ofte være ufrivilligt.

I kapitel 1 § 1, stk 3 Den enkelte arbejdsplads kan beslutte at indrette særlige rygelokaliteter. Dette kan være i form af rygerum og rygekabiner. I bemærkningerne tilføjes, at der skal være tale om "Lokaler med gode udluftningsmuligheder".

Også i sådanne tilfælde med rygerum vil være vanskeligt at forhindre, at røgforurenede luft fra de lokaler, hvori de kan ryges, spredes til andre rum. Spredningen kan foregå ved åbning af døre, ved utætte døre og gennem fælles ventilationsanlæg. Såfremt spredning til andre lokaler skal forhindres, kræver det særskilt ventilation fra lokaler, hvor der ryges; og at ventilationsluft ikke sendes tilbage i bygningen. Det er ikke defineret, hvad "gode udluftningsmuligheder" er, og bestemmelsen vil ikke være nogen effektiv sikring af de hensigter, som loven angiver. Der vil antageligt opstå utallige konflikter om, hvad gode udluftningsmuligheder er, og myndighedernes tilsyn med lovens overholdelse vil være vanskeligt. Man må forvente, at Arbejdstilsynet skal udarbejde mere præcise retningslinier for, hvad sådanne gode udluftningsmuligheder bør være. Og der vil antageligt opstå mange situationer med fortolkningsproblemer.

Angående rygekabiner findes der ikke os bekendt valide undersøgelser af, om sådanne effektivt hindrer, at andre medarbejdere, der befinder sig i de lokaler, hvor rygekabinerne er opstillede. Vedtagelsen af denne bestemmelse bør forudsætte, at der foretages sådanne valide undersøgelser af rygekabiner som beskyttelsesmiddel. Bestemmelsen om rygekabiner bør yderligere kræve, at der etableres en godkendelsesordning af forskellige slags rygekabi-

ner, da der for sådanne rygekabiner formodentlig findes forskellige kvaliteter.

I kapitel 3 § 3, stk 3 Det "kan dog tillades, at der indrettes indendørs rygerum for personer, der ikke er omfattet af stk. 1"

Her gælder det samme som tidligere nævnt, at det er usikkert, om det kan forebygges, at røgforurenede luft spredes til lokaler, hvor børn og elever opholder sig. Det betyder, at det vil være usikkert om det forebygges, at børn og elever udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger. Også her savnes der i høj grad nærmere bestemmelser om, hvorledes adskillelsen mellem rygerum og andre opholdsrum skal være.

I kapitel 4 § 5, stk1 og 2 På plejehjem, døgninstitutioner og lignende, der også fungerer som bolig, bestemmer den enkelte beboer, om der må ryges eller ikke i det værelse eller de værelser, der tjener som dennes private hjem. Det kan pålægges beboerne ikke at ryge i deres værelser i den tid, hvor de ansatte opholder sig dér.

Det vil være ineffektivt blot at have en ordning med, at der ikke må ryges i den tid, hvor ansatte opholder sig i rummet. Den røgforurenede luft vil findes i rummet længere tid efter, at der er blevet røget. Lovens hensigt vil ikke kunne opfyldes på en effektiv måde herved.

I kapitel 4 § 6, stk 1 I private hjem, hvor der modtages en offentlig serviceydelse i form af hjemme-hjælp og lignende, kan det som forudsætning for ydelsen pålægges beboerne ikke at ryge i den tid, hvor personalet opholder sig i boligen.

Her gælder samme forhold som i den foregående paragraf. Lovens hensigt vil ikke kunne opfyldes på en effektiv måde herved.

I kapitel 4 § 7, stk 1 og 2 I Kriminalforsorgens institutioner bestemmer den indsatte, om der må ryges eller ikke i pågældendes opholdsrum. Stk. 2. Det kan pålægges de indsatte ikke at ryge i deres opholdsrum i den tid, hvor de ansatte opholder sig dér.

Her gælder samme forhold som i den foregående paragraf. Lovens hensigt vil ikke kunne opfyldes på en effektiv måde herved.

I kapitel 4 § 8, stk I den kommunale dagpleje og puljelignende dagplejer må der i dagplejens åbningstid ikke ryges i dagplejehjemmet. Lokaler, der primært er indrettet som børnenes lege- og opholdsrum, skal være røgfri hele døgnet.

Heller ikke i dette tilfælde vil det blive forebygget, at børnene udsættes for røgforurenede luft. Røgen vil forekomme i lokalerne også efter, at der er ble-

vet røget. Bestemmelse om lokaler, der primært er indrettet som legerum forekommer uklart defineret. Endvidere er der ikke anført, hvem der har tilsyn med, om sådanne primære legerum er røgfri.

I kapitel 4 § 9, stk 1 og På arbejdspladser i private hjem med ekstern arbejdskraft tilknyttet gælder bestemmelserne i § 2, jf. dog stk. 2. Stk. 2. Hvis arbejdslokalerne tillige tjener private boligformål, vil det være tilladt at ryge uden for den eksterne arbejdskrafts arbejdstider.

Også i dette tilfælde er det usikkert, om lovens hensigt om effektiv forebyggelse af udsættelse for sundhedsskadelig påvirkning vil blive opfyldt.

I kapitel 5 § 12, stk 1 og 2 I indendørs lokaliteter, hvortil offentligheden har adgang, er det ikke tilladt at ryge, jf. dog stk. 2. Stk. 2. Det er tilladt at indrette særlige rygelokaliteter. Dette kan være i form af rygerum og rygekabiner.

Her gælder samme bemærkning som til kapitel 1 § 1, stk 3.

I kapitel 5 § 13, stk 1 Hotelværelser og lignende, hvor der på erhvervsmæssig basis modtages over-nattende gæster, er ikke omfattet af § 12.

I sådanne tilfælde vil det ikke sikkert kunne forebygges, at hotelpersonale, der gør rent og klargør hotelværelser, bliver udsat for sundhedsskadelige påvirkninger.

I kapitel 6 § 15, stk 1 og 3 Det er ikke tilladt at ryge på indendørs serveringssteder, jf. dog stk. 3 og § 16. Stk. 3. Det er tilladt at indrette særlige rygelokaliteter. Dette kan være i form af rygerum og rygekabiner.

Her gælder samme bemærkning som til kapitel 1 § 1, stk 3. Endvidere vil serveringspersonale blive udsat for sundhedsskadelige påvirkninger, når personale skal gøre rent eller rydde af efter kunder, der selv har medtaget drikkevarer i disse lokaler.

I kapitel 6 § 16, stk 1 og 2 På små indendørs værtshuse og lignende bestemmer restauratøren, indehaveren, bestyreren, forpagteren, værten og lignende, om rygning skal være tilladt. Stk. 2. Stk. 1 omfatter små værtshuse og lignende: 1. Der har alkoholbevilling. 2. Der ikke serverer egentlig mad. 3. Hvor serveringsarealet er under 40 m². 4. Hvor der er borde og stole på serveringsarealet.

Denne bestemmelse vil medføre, at ansatte på sådanne arbejdspladser vil blive udsat for sundhedsskadelige påvirkninger. Det er sundhedsmæssigt uheldigt, at serveringspersonale er en af de grupper, der er udsat for den højeste påvirkning fra røgforurenede luft. Flere udenlandske undersøgelser har vist, at serveringspersonale helbred bliver forbedret hurtigt efter indførelse af

rygeforbud. Det vil kunne kritiseres ud fra en sundhedsmæssig synsvinkel, at sådanne udenlandske erfaringer ikke anvendes i lovgivningen. Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at arbejdsgiverorganisationen Horesta og fagorganisationen RBF inden for området i enighed anbefaler et rygeforbud på restauranter mv.

Bestemmelsen om, at det er en forudsætning, at der ikke serveres "egentlig mad" forekommer at være uklart defineret. Det betyder, at der vil kunne forekomme mange situationer med forskellige fortolkninger af, hvad mad er.

Yderligere forekommer det uklart defineret, at "serveringsarealet skal være under 40m². Værtshusholdere er allerede begyndt at overveje, hvorledes de kan indskrænke det areal, hvor der er borde og stole, og hvorledes de kan opdele lokaler i 2 eller flere mindre lokaler, så de hver bliver mindre end 40m².

I kapitel 7 § 17 Arbejdstilsynet fører tilsyn inden for rammerne af arbejdsmiljølovgivningen med overholdelsen af bestemmelserne om røgfri miljøer på arbejdspladser.

I betragtning af de førnævnte bemærkninger, forekommer det sikkert, at Arbejdstilsynet vil få en ganske betragtelig udvidelse af sit arbejde med tilsyn på dette område. De mange uklarheder vil give mange fortolkningssituationer, som det vil tage lang tid at behandle.

Yderligere er de rammer, som arbejdsmiljølovgivningen opstiller om røgfrie miljøer ikke i overensstemmelse med nærværende lovs hensigt om at forebygge sundhedsskadelige effekter af passiv rygning. Som eksempel kan anføres fra At - intern instruks nr. 5/2006 om Passiv rygning, Oprettet: 4. maj 2006, at "De tilsynsførende skal reagere med påbud eller rapport om væsentligt problem, hvis der bliver røget jævnlige i lokalet, så røgen virker generende eller irriterende på slimhinderne" En sådan instruks vil ikke være i overensstemmelse med denne lovs hensigter."

Juridisk, Arbejdsretligt og Internationalt Center har ikke bemærkninger til lovforslaget, men kan tilslutte sig det i de ovenfor gengivne høringsvar fra styrelserne på ministerområdet anførte.

Med venlig hilsen

Anders Levy
fuldmægtig, JAIC
72 20 50 74
akl@bm.dk